

Birinci Basamak ?çin Fiziksel Aktivite Anketi (BBFAA)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Birinci Basamak ?çin Fiziksel Aktivite Anketi (BBFAA)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18049>

Özet

Birinci Basamak için Fiziksel Aktivite Anketi (BBFAA), bireylerin günlük yaşamda ve iş ortamında gerçekleştirdikleri fiziksel aktivite düzeylerini ölçmek amacıyla uyarlanmış yedi maddelik bir ölçektir. Bu anket, özellikle birinci basamak sağlık hizmetleri bakımında, bireylerin hareketlilik düzeylerini hızlı ve güvenilir bir şekilde değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, 2019 yılında Kaya Noşay ve Özen tarafından gerçekleştirilmiş olup, yapısal geçerliliği ve iç tutarlılığı kanıtlanmıştır. BBFAA, sonuçları dört ana düzeyde (Hareketli, Orta Derecede Hareketli, Az Hareketli ve Hareketsiz) sunarak klinik ve epidemiyolojik çalışmalara uygun bir değerlendirme aracı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

BBFAA, Fiziksel Aktivite, Birinci Basamak Sağlık, Ölçek Uyarlama, Güvenilirlik, Geçerlilik, Faktör Analizi

Yazarlar

AE. Kaya Noşay, Mehmet Özen

Amaç

BBFAA'nın temel amacı, bireylerin haftalık bazda gerçekleştirdikleri fiziksel aktivite miktarını ve türünü belirlemektir. Bu araç, özellikle birinci basamak sağlık hizmetlerinde çalışan profesyonellerin, hastaların yaşam tarzı ve hareketlilik düzeylerine dair hızlı ve pratik bir değerlendirme yapmalarına olanak tanımak üzere geliştirilmiştir. Ölçek, kişisel iş yükü, ev işleri ve yürüme hızı gibi çeşitli aktivite alanlarını sorgulayarak kapsamlı bir hareketlilik profili çikarmayı hedefler.

Yapısal Özellik

Ölçek, bireylerin hareketlilik durumunu değerlendiren tek boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, haftalık olarak harcanan zaman ve aktivite yoğunluğu üzerinden tanımlanan genel fiziksel aktivite düzeyi olarak kavramsallaştırılmıştır. Yapılan analizler, ölçeğin birincil olarak bu temel yapıyı ölçtüğünü ve yedi maddenin büyük ölçüde tek bir faktör altında toplandığını göstermiştir.

Geçerlilik

BBFAA'nın Türkçe uyarlamasının geçerlilik çalışması, ölçek maddelerinin ölçmek istedikleri yapıyı ne ölçüde temsil ettiğini incelemek üzere yapılmıştır. Yedi maddeden oluşan ölçekte, faktör yükleri 0,251 ile 0,847 arasında değişmektedir. Bu yükler incelendiğinde, "haftada kaç saat

ev işi yapılıdığını" sorusunun faktör yükünün (0,251) diğer ifadelerle karşılaştırıldığında düşük olduğu tespit edilmiştir. Ancak, diğer alt maddenin faktör yükleri oldukça yüksek düzeylerde (0,514 ile 0,847 arasında) bulunmuştur.

Yapılan faktör analizi sonucunda elde edilen temel boyut, toplam varyansın yaklaşık %38'ini açıklamaktadır. Bu oran, fiziksel aktivitenin değerlendirilmesi ile ilgili yedi ifadenin yapı geçerliliğini desteklemektedir. Sonuçlar, ölçeğin genel olarak güçlü bir yapı geçerliliğine sahip olduğunu göstermektedir.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Yapılan **Cronbach Alfa** (Cronbach Alfa) analizi sonucunda katsayı 0,74 olarak belirlenmiştir. Bu değer, psikometrik açıdan kabul edilebilir bir iç tutarlılık düzeyine işaret etmektedir, yani ölçek maddeleri birbiriyle tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçmektedir.

Güvenilirlik testlerinin bir parçası olarak gerçekleştirilen temel bileşenler analizi, ölçeğin tek bir temel boyut tespit ettiğini doğrulamıştır. Bu durum, ölçeğin yapısal homojenliğini desteklemektedir.

Faktör Analizi

BBFAA'nın yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yedi maddeli ölçeğe Temel Bileşenler Analizi (Principal Components Analysis) yöntemiyle faktör analizi uygulanmıştır. Analiz sonucunda tek bir temel boyut tespit edilmiştir. Bu tek boyutlu yapı, fiziksel aktivite kavramının ölçülmesinde ölçeğin bütüncül çalıştığını göstermiştir.

Faktör analizinde örneklem yeterliliğini değerlendirmek için hesaplanan **Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)** (KMO Katsayısı) değeri 0,72 olarak bulunmuştur. Bu değer, örneklem büyüklüğünün ve verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, faktör yapılarının anlamlılığını test eden **Bartlett Küresellik Testi** sonucuna göre ($X^2=1526.42$, $p=0.001$), elde edilen boyutlar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Anket (Questionnaire)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yetişkinler (Adults)

Age Group: Belirtilmemi? (Genel yeti?kin popülasyon)

Population Details: Birinci basamak sa?lk hizmeti kullan?c?lar? veya genel yeti?kin popülasyon.

Test Methodology: z Bildirim (Self-Report). Derecelendirme, bireyin hareket düzeyini dört kategoride s?n?fland?rmaktad?: **Hareketli, Orta Derecede Hareketli, Az Hareketli ve Hareketsiz.**

Anahtar Kelimeler

Cronbach Alfa, KMO, Bartlett Testi, Yap?sal Geçerlilik, Fiziksel Aktivite lm, z Bildirim lekleri, T?p

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: ozenmehmet@isnet.net.tr (Sorumlu Yazar Mehmet zen)

Correspondence Address: Belirtilmemi?tir.

?zinler, ücret ve Test Y?I?

le?in Türkçe uyarlamas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Kullan?m izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Mehmet zen ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Kaynaklar

Kaya No?ay, AE., zen, M. (2019). Birinci Basamak Çin Fiziksel Aktivite Anketinin Türkçe Uyarlamas?n?n Geçerlilik ve Gvenilirli?i. *Konuralp T?p Dergisi*, 11(1), 1-8. doi: 10.18521/ktd.349033

Makalenin orijinal tam metnine a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: konuralptipdergi.duzce.edu.tr

le?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: birinci-basamak-icin-fiziksel-aktivite-anketi-bbfaa-toad.pdf

Birinci Basamak Çin Fiziksel Aktivite Anketinin (BBFAA) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

1. Lütfen i?inizin gerektirdi?i fiziksel aktivitelerin türü ve miktar?n? belirtiniz.

2. Geçen hafta boyunca a?a??daki aktivitelerin her birinde kaar saat harcad?n?z?
3. Normal yry? h?z?n?z? nas?l tan?mlars?n?z?

ARABPSYCHOLOGY.COM